

## Parlamentaarinen työryhmä kehittämään eräitä äänestämiseen ja vaaleihin liittyviä käytäntöjä

**Aika** 27.09.2024 klo 13:00-15:00

**Paikka** Aleksanteri, Kirkkokatu 12, Helsinki

### Työryhmän jäsenet

- (X) Timo Elo, puoluesihteerin, Kansallinen Kokoomus r.p. (pj)  
(-) ~~Harri Vuorenpää, puoluesihteerin, Perussuomalaiset r.p.~~, sijaan Juhani Huopainen  
(-) ~~Pekka Tuuri, järjestöpäällikkö, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.~~  
(-) ~~Antti Siika-aho, puoluesihteerin, Suomen Keskusta r.p.~~, sijaan Juha Iso-Aho  
(X) Anna Moring, puoluesihteerin, Vihreä liitto r.p., saapui 13.09  
(-) ~~Anna Mäkipää, puoluesihteerin, Vasemmistoliitto r.p.~~, sijaan Juuso Aromaa  
(-) ~~Fredrik Guseff, puoluesihteerin, Svenska folkpartiet i Finland r.p.~~, sijaan Marjo Grundström  
(X) Mikko Rekimies, vt. puoluesihteerin, Suomen Kristillisdemokraatit r.p.  
(-) ~~Iina Ilmarinen, eduskuntaryhmän pääsihteerin, Liike Nyt r.p.~~

### Pysyvät asiantuntijat

- (X) Niklas Wilhelmsson, yksikön päällikkö, oikeusministeriö  
(X) Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö  
(-) ~~Kaarina Tuokko, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö~~, sijaan Sanna Ahonen  
(X) Niina Kilpelä, yliarkkitehti, ympäristöministeriö  
(-) ~~Juha Myllymäki, lakiasianjohtaja, Suomen Kuntaliitto~~, sijaan Ida Sulin

### Sihteerit

| Postiosoite             | Käyntiosoite      | Puhelin        | Faksi            | S-posti, internet          |
|-------------------------|-------------------|----------------|------------------|----------------------------|
| Postadress              | Besöksadress      | Telefon        | Fax              | E-post, internet           |
| Oikeusministeriö        | Meritullinkatu 10 | 0295 16001     | 09 160 67730     | kirjaamo.om@gov.fi         |
| PL 25                   | 00170 Helsinki    | Internat.      | Internat.        | www.oikeusministerio.fi    |
| FI-00023 Valtioneuvosto | Finland           | +358 295 16001 | +358 9 160 67730 | www.justitieministeriet.fi |
| Finland                 |                   |                |                  |                            |

(X) Oula-Antti Labba, oikeusministeriö  
(X) Tuomas Rekola, oikeusministeriö  
(X) Iida Sunell, oikeusministeriö

## **1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen**

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.02.

Pidettiin nimenhuuto, jonka perusteella todettiin läsnäolijat.

## **2 Esityslistan hyväksyminen**

Hyväksyttiin muutoksitta.

## **3 Edellisen kokoukseen muistion hyväksyminen**

Hyväksyttiin muutoksitta.

## **4 Hallitusohjelmakirjaus koskien esteettömyyttä**

Työryhmän sihteeri Oula-Antti Labba alusti esittelemällä esteettömyyttä käsittelevän taustamuistion (liite 1).

Niina Kilpelä avasi rakennetun ympäristön tilaa esteettömyyden toteutumisen näkökulmasta. Kilpelä kertoi, ettei nykyinen lainsäädäntö kata kaikkia tilanteita rakennetussa ympäristössä. Suomen ratifioimaa YK:n varmmaissopimusta sovelletaan kansallisesti maankäyttö- ja rakennuslailla, mutta sääntely kohdentuu vain luvanvaraiseen korjaamiseen ja uuden rakentamiseen. Nykyisessä esteettömyyslainsäädännössä ei siis ole keinoa puuttua olemassaolevien paikkojen esteettömyyteen. Kilpelä huomautti, että toiminnan sääntely mainitaan yhdenvertaisuuslaissa, mutta kohtuulliset mukautukset kohdistuvat tällöin yksilöihin eivätkä ihmisryhmiin. Myös kuntalaissa esteettömyyden toteutuminen lähtee toiminnan sääntelystä. Vaaleista puhuttaessa vaalilaki edellyttää tilojen olevan asianmukaiset, mutta eduskunnan oikeusasiamiehen tarkastuksissa on kuitenkin havaittu puutteita.

Lisäksi Kilpelä huomautti nykyisen esteettömyyslainsäädännön perustuvan vahvasti liikkumiseen. Esteettömyys on kuitenkin aina kokonaisuus, jolloin esimerkiksi liikkumisen lisäksi on huomioitava

myös muita esteettömyyden ulottuvuuksia kuten aistiesteettömyys. Lopuksi Kilpelä korosti, että lainsäädännöstä puuttuu selkeä velvoite esteettömyyden varmistamiseksi. Pelkkä ohjeistus ei ole tähän mennessä riittänyt esimerkiksi vaaleissa siihen, että oltaisiin päästy yhdenvertaisuuden osalta haluttuun lopputulokseen.

Anna Moring totesi, että mikäli asiat eivät muuten toteudu, on lakiin tehtävä kirjauksia. Jos tavoitteeseen on kuitenkin mahdollisuus päästä myös ilman lainsäädännön muuttamista, kannattaa sitä kokeilla. Lisäksi Moring huomautti, että keinojen tulee olla toteutettavissa, jotta esteettömyys käytännössä toteutuu. Esimerkiksi pelkällä vaaliohjeiden tarkentamisella ja koulutuksen lisäämisellä vaikuttavuus on heikkoa, joten keinoihin kaivataan olennaisesti enemmän konkretiaa. Moring myös nosti esiin kysymyksen siitä, mitä nämä keinot käytännössä olisivat.

Niina Kilpelä korosti vielä uudelleen aiempaan puheenvuoroonsa viitaten, että nykyisessä lainsäädännössä on vaikea osoittaa, mistä selkeä velvoite tulee.

Ida Sulin huomautti, että puutteet eivät nykyisellä kohdistu lähtökohtaisesti rakennuksiin, vaan esimerkiksi valaistukseen. Sulin toi esiin myös puutteet vaaleja järjestävien tahojen koulutuksessa ja korosti sen tärkeyttä, että kaikki olisivat ensisijaisesti tietoisia esteettömyyteen liittyvistä ongelmista.

Juha Iso-Aho tiedusteli, millä tarkkuudella vaaliohjeistuksissa puhutaan esteettömyydessä tällä hetkellä.

Niina Kilpelä huomautti koulutuksen olevan vuosi vuodelta parempaa. Kilpelä nosti esiin myös valtuustosalien esteettömyyden ja sen, miten voidaan konkerisoida velvoite tilanteen parantamiseksi.

Sanna Ahonen korosti, että hyvinvointialueiden ohjaukseen liittyen yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin tulisi panostaa erityisesti nyt, kun uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan. Jo nyt henkilöille ollaan myönnetty enemmän kun laissa määritelty 18 matkaa, kunhan tarve matkoille on perusteltu, mutta hyvinvointialueilla lakia sovelletaan hyvin eri tavoilla. Ahonen ehdotti, että esimerkiksi vammaispalveluiden käsikirjaan voitaisiin sisällyttää soveltamisohje hyvinvointialueille. Ahonen myös huomautti, että vammaispalvelulaissa mainittujen äänestysmatkojen sisällyttäminen kahteen eri lakiin olisi vaikeaa.

Juuso Aromaa totesi optimitilanteen olevan sellainen, jossa luottamustehtävissä olevalla henkilöllä olisi 18 matkan lisäksi automaattinen oikeus matkustaa kaikkiin luottamustehtävän vaatimiin kokouksiin. Lisäksi poliittisen osallistumisen kannalta tulisi taata mahdollisuus osallistua esteettömästi valtuuston kokouksiin, ryhmäkokouksiin ja lautakuntatyöhön sekä istua oman valtuustoryhmän kanssa. Aromaa myös huomautti, että vaalilautakunnissa on ensikertalaisia koko

ajan enemmän. Osassa kunnissa vaalilautakuntatyöntekijöiden perehdytykselle ei välttämättä jää aikaa verrattaen esimerkiksi ennakkoäänestykseen, jossa toimitsijoiden perehdytykselle on paremmat mahdollisuudet.

Mikko Rekimies kertoi havainneensa, että kuntien koulutuksissa on todella isoja eroja. Jotkin kunnat eivät kouluta vaalitoimitsijoita lainkaan, kun taas toisaalla koulutus on pakollinen. Rekimies myös totesi, ettei pienillä puolueilla ole välttämättä resursseja kouluttaa työntekijöitä.

Puheenjohtaja Timo Elo nosti esiin kysymyksen siitä, kuuluuko vastuu toimitsijoiden ja työntekijöiden koulutuksesta puolueille vai kunnille. Puheenjohtaja myös totesi, että kunnilla esteettömyyteen liittyvät asiat voivat valitettavasti jäädä toissijaiseksi.

Sihteeri Tuomas Rekola esitteli vaaliohjeiden liitteistä löytyvää äänestyspaikkojen esteettömyyden tarkistuslistaa, joka on tehty yhteistyössä Invalidiliiton kanssa.

Niina Kilpelä totesi ohjeiden olevan yksityiskohtaiset, mutta huomautti, että tilan tarkastaminen niiden perusteella voi olla silti monelle haastavaa.

Anna Moring kertoi keväällä pidetystä kuulemisesta, jossa oli nostettu esille, kuinka ohjeet vaikuttavat vaikealta tarkastaa ja toteuttaa. Lisäksi jokaisessa kunnassa ei välttämättä ole tiloja, jotka täyttävät esteettömyyden vaatimukset. Moring nosti myös uudelleen esiin kysymyksen siitä, mitä ovat ne konkreettiset keinot, joilla tilanne saataisiin paranemaan.

Ida Sulin huomautti, että aiemmin äänestyspaikat ovat lähtökohtaisesti pysyneet samoina vuodesta toiseen. Viime vuosina kunnat ovat kuitenkin olosuhteiden pakosta joutuneet etsimään uusia äänestyspaikkoja.

Puheenjohtaja Timo Elo nosti esiin kysymyksen siitä, riittääkö parempi koulutus ja ohjaus, vai tarvitaanko lainsäädännöllisiä muutoksia.

Niina Kilpelä huomautti, että tietoa on kyllä olemassa.

Anna Moring korosti, että on tärkeää saada jotain konkretiaa siihen, miten asioita tulisi lähteä edistämään.

Juhani Huopainen totesi esteettömyyden olevan arvo itsessään, mutta tavoitteen olevan se, että kaikki saavat äänestää. Huopainen nosti esiin, että tässä tapauksessa vaalitoimitsijoiden palvelualttius on tärkeämpää kuin kirjalliset ohjeet tai fyysiset vaatimukset äänestyspaikoille.

Vaalitoimitsijoiden asenne ja toimintavalmiudet auttavan pitkälle, jonka lisäksi toimintavapauksien antaminen takaa sen, että tosiasiallinen äänestysmahdollisuus toteutuu.

Sihteeri Oula-Antti Labba huomautti, että valtuustosalien esteettömyys on myös huomioitava.

Niina Kilpelä huomautti esteettömyyden olevan kehittyvä käsite, joten vaaliohjeen päivittäminen ja tarkasteleminen jatkuvasti on tärkeää.

Puheenjohtaja Timo Elo kaipasi lisää konkreettisia toimintaehdotuksia erityisesti ohjauksen ja koulutuksen näkökulmasta.

Niklas Wilhelmsson ehdotti virkamiesten valmistelevan keskustelun pohjalta tarkemman esityksen, joka tuodaan työryhmälle esiteltäväksi.

Marjo Grundström tiedusteli, lähteeKö Kuntaliitolta kunnille millainen ohjeistus erityisesti valtuustosalien esteettömyyden osalta.

Ida Sulin kertoi Kuntaliiton kouluttavan kuntia laajasti jo nyt. Kuntaliitolta lähtee kaupunkikanslioihin ja kunnille iso paketti materiaalia, johon voitaisiin tulevaisuudessa saada vielä lisää aiheeseen liittyvää tietoa mukaan.

Nina Kilpelä huomautti, että äänestyspaikkojen lisäksi tulee keskustella lisää valtuustosaleista.

Marjo Grundström ehdotti, että keino voisi olla infopaketin lähettäminen kunnille, kaupungeille ja kanslioihin.

Juuso Aromaa huomautti vielä uudelleen, että kaupunginhallituksen kokouksien lisäksi esteettömästi on voitava osallistua myös kaupunginhallitustyöhön, lautakuntatyöhön ja muuhun oman ryhmän toimintaan. Lisäksi kuljetusavustus pitää taata. Aromaa totesi, että ohjeistukset voisivat olla täydentäviä esimerkiksi induktiosilmukan ja tulkkauspalveluiden ynnä muun vastaavan osalta.

## **5 Vaali- ja puoluerahoitus**

Parlamentaarinen työryhmä päätti 6.5.2024 kokouksessaan ottaa työsuunnitelmaansa uutena käsiteltävänä asiana vaalirahoituksen (valtionavustus) osalta lain kirjauksen mahdollisen selkeyttämisen. Työryhmän sihteeri alusti keskustelua esittelemällä taustamuistion vaalirahoituslain selkeyttämistä (liite 2).

Puheenjohtaja Timo Elo totesi perusongelman olevan se, etteivät vaalirahoituslaki ja puoluelaki sovi hyvin yhteen. Puheenjohtaja ehdotti, että työryhmä kuulisi ainakin Elina Rissasta, mutta mahdollisesti myös Valtiontalouden tarkastusviraston edustajaa.

Juuso Aromaa huomautti, että esiin noussut ongelma vaikuttaisi olevan yksittäistapaus. Näin ollen Aromaa esitti kysymyksen siitä, onko vain tämän perusteella isoille toimenpiteille tarvetta. Aromaa ehdotti, että puolueita muistutettaisiin siitä, miten papereita täydennettävä.

Puheenjohtaja Timo Elo keskusteli yhdessä sihteerin Oula-Antti Laban kanssa siitä, missä välissä asiantuntijoita kuultaisiin.

Niklas Wilhelmsson huomautti, että työryhmällä on muitakin vaalirahoitukseen liittyviä kirjauksia, joita sen tulee käsitellä. Rissasen sekä VTV:n kuuleminen voitaisiin yhdistää näihin.

Puheenjohtaja Timo Elon johdolla päätettiin, että sihteeristö päivittää työsuunnitelmaa, ja kirjaa kuulemiset tarkoituksenmukaiseen väliin.

## 6 Vaalimainostelineet

Työryhmän sihteerin alusti esittelemällä taustamuistion ulkomainontatelineistä yleisissä vaaleissa (liite 3).

Ida Sulin kertoi, että Kuntaliitto on muutama vuosi sitten tarkastellut mainontaan liittyvää lainsäädäntöä. Kuntien ohjeistaminen on haastavaa, sillä lainsäädäntö ei ole sopusoinnussa, ja sitä valvoo useampi eri viranomainen. Kuntaliitto on lähettänyt kunnille syyskuussa yleiskirjeen, jossa se on korostanut mainostelineiden tärkeyttä. Sulin huomautti myös, ettei ensi kevään tuplavaalien osalta ole varmuutta siitä, kenen kustannusvastuulla aluevaalien telineet ovat. Kuntaliitto on ohjeistanut kuntia hoitamaan telineet myös aluevaalien osalta. Lisäksi Sulin totesi, ettei Kouvolan kaupungin esittämissä kustannusarviossa ole kyse isoista summista, mutta koska kunnille maksettava korvaus kattaa kuitenkin vain noin 40% kaikista kustannuksista, kunnat ymmärrettävästi pitävät tarkkaa budjettia menoistaan.

Niina Kilpelä nosti esiin vaalikoneiden ja tiedonsaannin esteettömyyden, sillä ulkomainonta ei ole kaikille esteetöntä. Kilpelä tiedusteli, pitäisikö samalla muistuttaa muista tavoista mainostaa ja saada tietoa.

Juha Iso-Aho ehdotti, että sanomataloja muistutettaisiin vaalikoneiden esteettömyydestä. Lisäksi kaupungin- ja kunnanhallituksessa asioista päättäviä poliitikkoja voitaisiin muistuttaa vaalimainonnan tärkeydestä. Lisäksi Iso-Aho nosti esiin, että Tukholmassa puolueiden vaalijulisteet ovat oleellinen osa vaalimainontaa, ja kaikki julkiset tilat onkin mahdollista vuorata vaalijulisteilla. Iso-Aho tiedusteli, onko Suomessa jokin käytännön este lainsäädännön kannalta, miksi kunnissa ei voitaisi antaa vapaita käsiä laajentaa mainontaa telineiden lisäksi myös muualle julkiseen tilaan.

Juuso Aromaa totesi, että koska telineet ovat kuntien vastuulla myös muissa vaaleissa, niin olisi loogista, että kunnat huolehtisivat telineet myös aluevaaleihin. Tulevissa vaaleissa vaihtoehtona on tekinepaikkojen puolittaminen tai telineiden määrän tuplaus, jos sama palvelutaso halutaan säilyttää. Myös Aromaa nosti esiin myös kysymyksen siitä, onko painava teline pakollinen, vai voisiko myös Suomessa olla mainosvapaita alueita.

Sihteeri Oula-Antti Labba totesi, että hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus, jossa halutaan tarkastella tulevaisuuden kaupunkikuvaa. Ruotsin esimerkki voisi vaatia kyseiseen kirjaukseen liittyviä toimia.

Niklas Wilhelsson nosti esiin, että 2010-luvun alkupuolella käytiin vastaavaa keskustelua, jossa oli tällöin mukana esimerkiksi Suomen Kauppakeskusyhdistys ry. Kauppakeskukset kokivat tällöin, että vaalimainonta saattaa häiritä asiakkaita tai vaikuttaa viihtyvyyteen.

Niina Kilpelä huomautti, että kauppakeskukset on lähtökohtaisesti merkitty kaavassa yksityiseksi tilaksi, jolloin keskukset voivat yksin päättää siitä, haluavatko ne tiloihinsa mainontaa vai ei.

Mikko Rekimies kommentoi, että ehdotetut vaihtoehdot vaativat muutoksia lainsäädäntöön, jolloin niiden toteuttamiseksi on oltava laaja parlamentaarinen yhteisymmärrys. Mikäli mainostelineistä ei tulla säättämään lailla, tulee niiden määrä väistämättä laskemaan, mikä on kansalaisten näkökulmasta epätasa-arvoista. Rekimies huomautti, että myös suositusten tarkentamiseen vaadittaisiin lisää konkretiaa.

Marjo Grundström kertoi, että Ruotsissa aamu saatetaan aloittaa repimällä muiden julisteet alas, jonka jälkeen niiden tilalle pistetään omat julisteet. Grundström huomautti, ettei Suomessa tilanteen haluta olevan tällainen.

Puheenjohtaja Timo Elo korosti, että on tärkeää varmistaa ehdokkaiden olevan edes jotenkin esillä kunnissa. Puheenjohtaja totesi demokratian toteutumisen olevan julkisen vallan tehtävä.

Anna Moring huomautti, että puolueet joutuvat jo nyt tilaamaan vaalijulisteita tarvittavaa minimimäärää enemmän, sillä vaalijulisteita revitään ja niihin kohdistetaan ilkivaltaa. Moring totesi, että telineiden ohella voidaan toki selvittää myös muita vaihtoehtoja, kuten julkisen tilan käyttöönottoa. Esimerkiksi työmaa-aitoihin tai tienvarsiin voitaisiin merkata jokaiselle puolueelle omat paikat, jolloin ne voisivat toimia isoina vaalitelineinä, eikä ettei kuntia tarvitsisi kahlia siihen, millä keinolla vaalien mainostaminen toteutuu.

Puheenjohtaja Timo Elo kommentoi, että nykyisenkaltaisten listojen esilläolo ilman mediarahaa olisi taattava.

Anna Moring ehdotti, että asiaan kohdistettaisiin julkista huomiota.

Mikko Rekimies huomautti, että joissain tapauksissa virkamiehet ovat esittäneet vaalimainostelineiden säilyttämistä, mutta puolueiden edustajat ovat päättäneet toisin. Tilanne kuitenkin vaihtelee kunnittain.

Puheenjohtaja Timo Elo nosti esiin kysymyksen siitä, tulisiko asiaa käsitellä mieluummin puolueiden sisällä. Puheenjohtaja myös ehdotti, että jatkossa Kuntaliitto tarkentaisi ohjeistuksiaan telineistä, jonka puolueiden sisällä mainostelineiden tärkeyttä korostettaisiin.

Mikko Rekimies kommentoi, että vaikka kirjaat auttaisivatkin ensivaalien kohdalla, niin tilanne voi heikentyä muutamassa vuodessa vielä enemmän. Rekimies huomautti, että kuntien talousahdingossa tämäntyyllisistä rahoista on helppo säästää.

Puheenjohtaja Timo Elo tiedusteli, pitääkö työryhmä lakikirjausten tekemistä liian rajuna toimenpiteenä.

Juuso Aromaa totesi, että mikäli realistista kolmatta vaihtoehtoa ei löydy, niin vaihtoehtoina on hyväksyä telineiden väheneminen kunnissa tai tehdä lakimuutoksia. Aromaa huomautti, ettei tiedossa ole, kuinka moni kunta on seuraamassa Kouvolan jalanjäljissä.

Puheenjohtaja Timo Elo kommentoi, että kunnilla pitäisi olla velvoite tuoda ehdokkaat esille. Ratkaisu voi olla myös jokin muu kuin vaalimainostelineet. Moni on kuitenkin lakiin tehtävän kirjauksen kannalla, sillä tietoa ei ole siitä, onko kyseessä hetkellinen trendi vai jatkuva muutos.

Mervi Kuittinen korosti, että uuden lakisääteisen tehtävän lisääminen vaatii myös rahoituksen takaamisen. Tässä on hankaluus. Kuittinen ehdotti, että tilanteen seuraamista sekä suositusten noudattamista jäätäisiin seuraamaan.

Mikko Rekimies kertoi, että Keravalla puolueiden on ainoastaan toimitettava digimateriaalit eteenpäin, ja muu käytännön työ hoituu työllisyyspalveluiden kautta. Osassa kunnista tämä ei kuitenkaan ole kustannusten puolesta mahdollista. Rekimies myös tiedusteli, onko kunnilta kuulunut tietoa siitä, että lähtevätkö ne ostamaan uusia kehikoita tuleviin vaaleihin.

Ida Sulin kommentoi, ettei kehikoiden määrästä tai paikkojen jakamisesta ei ole annettu ohjeita, mutta ainakin osa kunnista on tilannut kehikoita lisää.

Anna Moring kertoi, että osassa kunnista mennään nykyisillä telineillä, ja tällöin vain puolitetaan telinesijaintien määrä. Moring tiedusteli, voisiko Kuntaliitto neuvoa kuntia tilaamaan telineitä lisää.

Puheenjohtaja Timo Elo totesi, että tässä vaiheessa kunnille voidaan antaa vahva suositus. Jos tilanne kuitenkin menee kokoajan heikompaan suuntaan, niin kuntien pitäisi jatkossa varmistaa jollain keinolla ehdokkaiden näkyvyys kunnissa.

Mikko Rekimies huomautti, että kuntien olisi varmistettava tasapuolinen mahdollisuus mainontaan jollain keinolla, sillä kaikilla puolueilla ei ole laittaa rahaa esimerkiksi linja-automainontaan.

Puheenjohtaja Timo Elo totesi, että aloitetaan antamalla vahva suositus.

## 7

### Pyöreän pöydän keskustelun ajankohta ja muoto

Työryhmän sihteeri Oula-Antti Labba alusti keskustelua esittelemällä työsuunitelman (liite 4). Labba ehdotti, että hallitusohjelmakirjauksessa (kohta 5) mainitun säännöllisen vuoropuhelun aloittamiseksi pidettäisiin pyöreän pöydän keskustelu. Työryhmä toimisi keskustelussa aloitteentekijänä, ja siinä huomioitaisiin myös pankkipalveluselvityksessä esiintyneitä kehittymistarpeita.

Sovittiin puheenjohtaja Timo Elon johdolla, että sihteeristö lähettää työryhmälle ehdotuksen pyöreän pöydän keskustelun ajankohdasta. Samalla käytiin toimintasuunnitelmaa ja tulevien kokouksien ajankohtia yhdessä läpi.

## **8 Muut asiat**

Mervi Kuittinen kertoi työryhmälle, että hallitus on asettamassa uutta työryhmää selvittämään eritasoilla tapahtuvaa poliittista osallistumista. Ohessa ollaan asettamassa työryhmä, jonka asettamispäättösluonnoksessa on mainittu, että parlamentaarinen puoluesihteerityöryhmä seuraisi kyseisen työryhmän etenemistä. Sovittiin, että työryhmän etenemisestä voidaan tiedottaa tätä puoluesihteeriryhmää.

## **9 Seuraavan kokouksen ajankohdasta sopiminen ja kokouksen päättäminen**

Seuraava kokous pidetään samassa yhteydessä pyöreän pöydän keskustelun kanssa. Sihteeristö lähettää ehdotuksen ajankohdasta sähköpostitse.

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.17.

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvät asiantuntijat